

Lunds universitet
Språk- och litteraturcentrum

C-UPPSATS
JAPK01 Ht 09

Erika Andersson

Den japanska blogggenerationen och genusbestämt språk

Den datorförmedlade kommunikationens inflytande på
traditionella normer

Handledare: Lars Larm

Sammandrag

Den här uppsatsens syfte är att undersöka hur japanska ungdomar födda under Heiseiperioden förhåller sig till den traditionella japanska genusspråksnormen då de skriver blogg. Målet är att finna en möjlig förändring i manligt och kvinnligt språk bland nutida ungdomar. 32 blogginlägg har undersökts, varav hälften med manliga och hälften med kvinnliga skribenter. Undersökningen har genomförts baserat på tre fastställda kategorier: satsfinala partiklar, pronomen och artigt språk och ordval.

Resultatet visar bland annat att genusspråksnormen inte följs i blogginlägg. Till exempel använder de kvinnliga skribenterna manliga lexikala enheter, och man kan även finna kvinnliga inslag bland de manliga skribenterna. En skillnad i pronomenanvändning är tydlig mellan könen, dock är den inte baserad på genusspråksnormen.

En tänkbar slutsats är att genusspråket i nuläget genomgår en successiv förändring. Att skillnaden mellan manligt och kvinnligt språk krymper kan även bero på att vi i nutid lever under liknande omständigheter och män och kvinnor är mer jämlika. Dock kan den datorförmedlade kommunikationen ge ungdomarna en större frihet att uttrycka sig, och språket kanske inte ter sig likadant på Internet som i verkliga livet.

Transkription och presentation av japanska

För transkribering av japanska i den här uppsatsen använder jag mig av hepburnsystemet med modifikationer. Makroner kommer inte att användas för att återge lång vokal, utan de kommer att återges med direkt transkribering av de japanska tecknen. Det vill säga, istället för *ōkyū* (おうきゅう: palats) kommer jag att skriva *oukyuu*. Lång vokal i katakana kommer att återges med dubbelvokal som i *konpyuutaa* (コンピューター: dator). Kort vokal som markeras i japanskan med つ, markeras med φ de tillfällen det saknas konsonanttecken efteråt. Ortnamn och personnamn kommer att transkriberas enligt konventionell stavning. Bindestreck förekommer efter prefix jag vill uppmärksamma, och mellan vissa verbändelser för att förenkla läsningen.

Vad gäller exempelmeningar från bloggar kommer jag att kopiera originaltexten såsom skribenten skrivit den, följt av transkription och en översättning av texten. Exempelmeningar som saknar japansk originaltext fungerar som demonstration det japanska språkbruket och är inte citerade från någon blogg. Alla översättningar är mina egna om inte annat uppges. Jag vill dock tillägga att råd från medstudering har med tacksamhet tagits emot. Vidare raderas eventuella privata delar av bloggtexten ut, såsom namn och ort, och ersätts med klamrar innehållande definition av det ersatta ordet. Japanska ord som romaniserats i den löpande texten skrivs i kursiv stil.

Innehållsförteckning

Sammandrag 2

Transkription och presentation av japanska 3

1 Inledning 5

1.1 Syfte 5

1.2 Uppsatsens disposition 6

2 Manligt och kvinnligt språk 7

2.1 Tidigare studier inom mäns och kvinnors språk 7

2.2 Manligt och kvinnligt språk i Japan 9

2.3 Japans genusbestämda språk genom tiderna 14

3 Bloggen 17

3.1 Bloggen i allmänhet 17

3.2 Den japanska bloggen 19

4 Metod och Material 21

4.1 Material 21

4.2 Urval 21

4.3 Kategorier för undersökning 22

4.4 Metod 23

5 Resultat av undersökningen 25

5.1 Pronomen 25

5.2 Satsfinala partiklar 28

5.3 Artigt språk och ordval 30

6 Avslutande diskussion 34

7 Avrundning 36

Litteraturlista 37

1 Inledning

I Japan är manligt och kvinnligt språk en vardaglig företeelse. Till exempel kan man välja ett personligt pronomen som antyder att man är kvinna eller man. Man kan också välja att använda specifika satsfinala partiklar som anses mer kvinnliga eller mer manliga. Det anses dessutom att kvinnor använder artiga former mer frekvent än män, och att de använder ett speciellt förskönande prefix framför substantiv (*o-*) som kallas för *bikago*.

Om vi blickar tillbaka i tiden finner vi skillnader mellan manligt och kvinnligt språk långt tillbaka i Japans historia. Även om det påstås att kvinnligt språk inte längre används i praktiken, så är feminina och maskulina inslag en ständig företeelse i vardagen (neutralt språk kan i viss grad användas, men det kan tolkas manligt eller kvinnligt beroende på situationen). Det finns en möjlighet att rätten att vara anonym på Internet gör det lättare att anta sig en roll olik den man har i samhället och även använda det motsatta könets språkbruk, det vill säga att anta sig ett rollspråk (jfr Kinsui 2003).

Jag kommer att undersöka japanska bloggar i formen av personliga dagböcker för att få en bild av hur genusbestämt språk tillämpas eller undviks av japanska ungdomar inom datorförmedlad kommunikation. Bloggens globala spridning har gjort den till ett ovärderligt medium för både personlig kommunikation och allmän underrättelse. Inte minst i Japan där mobiltelefonen ger en möjlighet att uppdatera sin blogg när som helst och var som helst. Hur ser egentligen bloggspråket ut i Japan där manligt och kvinnligt språk är inkodat i det dagliga språket?

1.1 Syfte

Mitt mål är att undersöka japanska ungdomars (födda fr.o.m. den 8 januari 1989) språkbruk på Internet och hur det används i förhållande till traditionen av genusbestämt språk, det vill säga den traditionella japanska genusspråksnormen. Detta ska jag undersöka utifrån 3 kategorier: personliga pronomen, satsfinala partiklar och artigt språk och ordval.

Det har gjorts många statistiska undersökningar angående språket på bloggar. Ogino (2007), till exempel, har undersökt hur ofta utvalda ord och uttryck (*doft*, *barn* och *mycket* för att

nämna några) förekommer tillsammans med genusbestämda pronomen, och utifrån det gjort tydligt vilka som används mer av kvinnor och vilka som används mer av män. Däremot har det inte undersökts hur män och kvinnor i praktiken använder genusbestämt språk på Internet. Om man observerar det japanska bloggspråket märker man att skribenterna inte genomgående använder de ord och uttryck som associeras till deras kön. Jag tror att redueringen av skillnaden mellan manligt och kvinnligt språk är tydligare på Internet där ens anonymitet ofta bidrar till en större frihet att uttrycka sig.

Frågan jag ställer mig är huruvida unga kvinnor och män förstärker eller försvagar sin könsroll genom ett specifikt språkval i sina blogginlägg, och i så fall i vilken kontext detta sker. Med detta vill jag delvis finna en möjlig förändring av de manliga och kvinnliga elementen i språket.

1.2 Uppsatsens disposition

I kapitel 2 presenteras manligt och kvinnligt språk. Först och främst presenteras tidigare studier i avsnitt 2.1 följt av en presentation utav japanskt manligt och kvinnligt språk i avsnitt 2.2. Därefter i avsnitt 2.3 följer en historisk inblick i hur det japanska genusbestämde språket förändrats genom tiderna.

I kapitel 3 presenteras kommunikationsmedlet bloggen. I avsnitt 3.1 presenterar jag bloggen ur en allmän synvinkel, därefter i avsnitt 3.2 tar jag upp tidigare studier angående den japanska bloggen med fokus på manligt och kvinnligt språk.

Jag presenterar metod och material i kapitel 4. Material presenteras i avsnitt 4.1 följt av urval av målgrupp i avsnitt 4.2. Min metod presenterar jag i avsnitt 4.3. Därefter i avsnitt 4.4 ges en snabb överblick utav de kategorier jag valt att undersöka.

I kapitel 5 presenterar jag undersökningens resultat. Inledningsvis presenteras pronomen i avsnitt 5.1. I avsnitt 5.2 presenteras satsfinala partiklar och till sist i avsnitt 5.3 artigt språk och ordval.

Den avslutande diskussionen ges i kapitel 6. Därefter rundar jag av uppsatsen i kapitel 7.

2 Manligt och kvinnligt språk

I detta kapitel tar jag upp manligt och kvinnligt språk. Detta är ett viktigt ämne inom sociolingvistik som det forskas om över hela världen. Sociolingvistik definieras i Coulmas (1998) som studier angående sambandet mellan språkbruk och samhälle. Den japanska sociolingvistik däremot, beskrivs det i Ide och Yoshida (2001), utvecklades oberoende av trenderna inom västvärldens sociolingvistik och fick sin start i samband med grundandet utav Kokuritsu Kokugo Kenkyuujo (National Language Research Institute). Manligt och kvinnligt språk i allmänhet tas upp i avsnitt 2.1.

I avsnitt 2.2 presenterar jag hur manligt och kvinnligt språk utformas i Japan. Japans genusbestämda språk associeras ofta med rollspråk (*yakuwarigo*), som definieras av Kinsui (2003:205) såsom följer: ”Ett specifikt språkbruk (vokabulär, ordval, uttryck, tonfall etc.) som får en att föreställa sig en specifik typ av karaktärsdrag (ålder, kön, yrke, samhällsklass, tidsålder, skepnad, utseende, personlighet etc.) då man hör det, eller det språkbruk man kommer att tänka mest troligt användas av en specifik karaktär som blivit introducerad.” Ordet *rollspråk* syftar huvudsakligen till det språk fiktiva personer använder och är kanske fel term att använda i detta sammanhang. Den här uppsatsen behandlar inte det fiktiva rollspråket, men Kinsui påpekar dock att rollspråk är något som inverkar på japanernas dagliga språkbruk då det bör anpassas beroende på situationen (2003:128). Bland annat har jag genom Kinsui skapat mig en bild av hur det kvinnliga och manliga språkets uppkomst och ursprungliga användning har gett upphov till det stereotypiskt genusbestämda språket i Japan.

I avsnitt 2.3 behandlas Japans genuspråk ur en historisk synvinkel, för att skapa en bild av hur det förändrats genom tiderna.

2.1 Tidigare studier inom mäns och kvinnors språk

Eckert och McConnell-Ginet (2003:305) betonar att genus inte är en del av ens väsen, utan en bedrift och en del av vad man gör. Vidare menar de att genus inte bara är ett sätt att kategorisera folk, utan även ett antal handlingar genom vilka vi konstruerar och gör anspråk på en identitet, och inte minst hanterar sociala relationer.

Beträffande manligt och kvinnligt språk nämner Azuma (1997:83) att japanskan har till skillnad från engelskan uteslutande manligt och kvinnligt tal, men han påstår även att det i engelskan finns ord som kvinnor respektive män föredrar att använda. Kvinnor till exempel använder oftare ord som *sweet* eller *lovely*. Vidare påstår han att kvinnor håller sig till standardiserat uttal och korrekt grammatik mer än män, till exempel verbändelsen i det engelska ordet *speaking* uttalas korrekt *ing* och inte *in* utav kvinnor. Azuma (1997:85) nämner även följande angående skillnaden mellan manlig och kvinnlig kommunikation:

För många kvinnor har konversationen ett syfte av att skapa en bekväm känsla och gott samförstånd (rapport) med personen de pratar med, genom att prata om gemensamma erfarenheter och tankar. Tvärtom är det för många män ett sätt att skydda och förbättra sin egen samhällsställning genom att redogöra (report) sina egna kunskaper, färdigheter och orientering.

På grund av dessa kommunikationsskillnader sker det ibland missförstånd som kan resultera i missnöje och ilska mellan kvinnor och män.

Ett språks genusdistinktion kan visa sig på olika vis. Eckert och McConnell-Ginet (2003:254-257) tar upp pronomenanvändning, och påpekar att det i engelskan är svårt att tala om någon annan än sig själv utan att anta den personen ett genus (det vill säga i tredje person singular). I mandarin görs inte denna skillnad i tal, men däremot görs den i skrift.

I franskan, till exempel, böjs adjektiven beroende på om talaren är kvinna eller man och substantiven bär på genus i sig oberoende av talarens kön (Eckert & McConnell-Ginet 2003:passim). Engelskans *-ess*, till exempel, transformerar ord som vanligtvis hänvisar till män till dess kvinnliga motsvarighet. Till exempel *actor* och *actress* (Eckert och McConnell 2003:68).

Många skillnader har observerats, några har visat sig vara myter. Till exempel saknas det bevis angående att män avbryter i konversationer mer än kvinnor gör, påpekar Eckert och McConnell (2003:84). Något jag lagt märke till är hur kvinnlig språkanvändning betraktas som onormal och negativt, medan det normala språkbruket ofta associeras till män. Detta avspeglas i den japanska forskningen, som huvudsakligen undersökt kvinnligt språk medan undersökningar om manligt språk är desto färre. Man kan argumentera om att det japanska språket har som avseende att skapa en klyfta mellan män och kvinnor genom olika språkbruk, men faktum är att de flesta språk har egenskaper som bestämmer genus, som vi sett i detta avsnitt. Däremot utövas de olika beroende på språk.

2.2 Manligt och kvinnligt språk i Japan

Härnäst ska jag presentera några av kriterierna för manligt och kvinnligt språk i Japan. Nutidens kvinnospråk kännetecknas troligen mest av satsfinala partiklar och personliga pronomina, men det finns fler kriterier. I detta avsnitt ska jag ta upp de jag valt att undersöka: satsfinala partiklar, pronomen och artig språk och ordval. Även stereotypiska uttryck och interjektioner kommer att presenteras.

Kawasaki och McDougall (2003:41) poängterar att det huvudsakliga kännetecknet som traditionellt skiljer manligt och kvinnligt språk är satsfinala partiklar. Enligt Loveday (1986) är den semantiska funktionen för satsfinala partiklar ett sätt för kvinnor att mildra och även betona innehållet i sitt uttalande, och för män ett vis att uttrycka kraftfullhet och bestämdhet. Han konstaterar dessutom att partiklarnas form i sig inte är feminina eller maskulina, utan att mäns respektive kvinnors frekventa användning av en viss partikel har lett till dess association till just det könet. De placeras sist i meningen för att bland annat betona uttalandet, som *yo* i exempelmening (1). Eller för att uttrycka önskan om bekräftelse som *ne* i exempelmening (2). Observera att exempelmeningarna i detta avsnitt inte kommer från de undersökta blogginsläggen, utan är skapade endast för att demonstrera hur språket fungerar.

(1) *Anata no namae ga demashita yo.*

Ditt namn kom på tal faktiskt.

(2) *Kyou wa samui desu ne.*

Det är kallt idag, eller hur?

Kawasaki och McDougall (2003:41) tillägger att kvinnor de senaste åren har börjat skifta från att använda traditionella feminina former till att använda neutrala eller även maskulina former. Deras studie (2003:45, data från Okamoto och Sato 1992), som behandlar hur manliga och kvinnliga satsfinala partiklar presenteras i läroböcker i jämförelse med verkligheten, visar att det huvudsakligen är den äldre generationen (45-57) som använder de stereotypiskt kvinnliga partiklarna. I motsats använder den yngre generationen (18-23) färre sådana partiklar och har även en tendens att använda stereotypiskt manliga former då och då. De partiklar den yngre generationen använder påminner mer om de partiklar män i läroböcker ses använda (Kawasaki och McDougall 2003:41). Sturtz Sreetharans (2004) undersökning visar däremot att det huvudsakligen är unga manliga studenter som uttrycker stereotypiskt manliga

satsfinala partiklar. Denna undersökning utfördes endast i Kansairegionen (Västra Japan, området kring Osaka, Kyoto och Kobe) med män som talar kanasaidialekt som målgrupp, därför kan man inte dra någon generell slutsats.

Tablå 1 visar Kawasaki och McDougalls (2003:44) klassifikation utav manliga och kvinnliga satsfinala partiklar.

Könsneutrala

ne

yo

yone

Enkelt predikat utan satsfinal partikel

Maskulina (dvs. associerade med manligt tal)

zo

ze

sa

na

Enkel imperativform av ett verb med eller utan *yo*

(t ex: *ike* 'Gå!' eller *ike yo* 'Gå!')

Feminina (dvs. associerade med kvinnligt tal)

Raderat kopula

wa (används självständigt eller med *ne* och/eller *yo*)

no med *ne* och/eller *yo* efter ett substantiv eller ett *na*-adjektiv

kashira

Tablå 1 Kvinnlig och manlig fördelning av satsfinala partiklar

Exempelmening (3) anses typiskt kvinnlig på grund av den satsfinala *kashira* som bland annat har funktionen av att fråga sig själv någonting. Exempelmening (4) anses manlig på grund av den satsfinala *zo* som ger styrka till uttalandet.

(3) *Ashita wa ame kashira.*

Jag undrar om det blir regn imorgon.

(4) *Yatto shuushoku dekita zo.*

Jag har äntligen fått anställning.

Personliga pronomen skiljer sig också mellan könen. Tabell 1 visas fördelningen av pronomen i första person såsom jag betraktar dem.

Tabell 1 Distinktion mellan manliga och kvinnliga pronomen i 1:a och 2:a person

	Neutrala	Maskulina	Feminina
1:a person	<i>watakushi</i> <i>watashi</i>	<i>ware</i> <i>ore</i> <i>boku</i>	<i>atakushi</i> <i>atashi</i>
2:a person	<i>anata</i> <i>anta</i>	<i>omae</i> <i>kimi</i>	

Ore, *boku* och *ware* anses typiskt manliga, medan *atashi* och *atakushi* anses typiskt kvinnliga. Inagaki (1988:558) påstår att kvinnor använder *watashi* och *atashi* i informella situationer, medan män använder *boku* eller *ore*. I andra person, säger han, använder kvinnor *anata* och män *omae*. *Watakushi* och *watashi* betraktas båda som neutrala på grund av att de används av båda könen, men nödvändigtvis inte i samma kontext. Ide och Yoshida (2001) framhåller skillnaden i formella sammanhang, då män använder *watashi*, som vardagligt används av kvinnor, och kvinnor använder det ännu formellare *watakushi*. Detta tyder på att den formella graden anses högre om *watashi* yttras av en man, och antyder att kvinnors tal över lag förväntas vara mer artigt än mäns, vilket jag går närmare in på senare i detta avsnitt. Det hade i många fall betraktats som feminint om en man hänvisar till sig själv med *watashi* då han umgås med sina jämställda (vänner) under informella omständigheter. Exempelmening (5) demonstrerar användning av det manliga *ore* i samband med en brysk uppmaning (*suru na: gör inte*), som för övrigt också räknas som manlig. I exempelmening (6) används det kvinnliga *atashi*, och i exempelmening (7) det generellt neutrala *watashi*.

(5) *Ore no koto shinpai o suru na.*

Oroa dig inte för mig.

(6) *Atashi wa kare o shitteimasu.*

Jag känner honom.

(7) *Watashi wa sore o katta.*

Jag köpte den.

Bland män finns kritiska (bryska och inte acceptabla i situationer som kräver korrekt uppförande) pronomen som *ore* i första person och *omae* i andra person vilket det, enligt Ide och Yoshida (2001), inte finns i kvinnligt tal vare sig bland yngre flickor eller bland kvinnor. Däremot har somliga unga kvinnliga studenter börjat referera till sig själv med det manliga *boku* som vanligtvis används av unga män (Eckert & McConnell-Ginet 2003: 255). Detta kan vara flickornas sätt att anta sig ett pronomen som inte nödvändigtvis kategoriserar dem som ödmjuka, svaga och blygsamma.

Användning av *keigo* (artigt språk) sägs också skilja mellan kvinnor och män. Kvinnor anses använda artigare språk än män. Ett exempel på artighet är prefixet *o-* (*go-* framför kinesiska lånord) som placeras på substantiv som refererar till personer värda talarens respekt (Ide & Yoshida 2001). Liknande detta artiga *o-* finns det ett förskönande *o-* som härlett från ovanstående prefix. Skillnaden är dock att detta förskönande prefix (*bikago*), som oftast används av kvinnor, även placeras på ord om ting som refererar till ens egna ägodelar i situationer där en respektmarkör inte är på fråga (Shibatani 1990:374). I exempelmening (8) används ett artigt prefix för att hänvisa till lärarens hatt (*boushi*), medan det används i exempelmening (9) som förskönande prefix angående talarens eget hem (*uchi*).

(8) Sensei no *o-boushi*.

Lärarens hatt.

(9) Watashi no *o-uchi*.

Mitt hem.

Utöver detta kan artigt tal utföras på flera sätt och i flera olika grader. I Ide och Yoshida (2001) syftar addressee honorifics på uttryck som skapar en respektfull attityd mot den man talar till (exempelmening 10), medan referent honorifics förekommer när satsens verbfras syftar till någon värd respekt (exempelmening 11). Utöver dessa finns det även en form med vilken talaren gör sig själv ödmjuk (exempelmening 12), det vill säga sänker sin egen status i förhållande till andra medverkande (Ide & Yoshida 2001). Addressee honorifics kan tillämpas oberoende av de andra artighetsformerna, vilket exempelmening (12) demonstrerar med ett ödmjukt verb böjt i artig form (addressee honorifics).

(10) Michiko ga *kimashita* (grundform: *kuru*).

Michiko kom.

(11) Sensei ga *irashatta* (vördnadsfullt verb, grundform: *irassharu*).

Läraren *gick/kom/var där*.

(12) Watashi wa gakkou e *mairimasu* (ödmjukt verb, grundform: *mairu*).

Jag ska *gå* till skolan.

Man kan även välja att fästa ett artigt suffix på namnet på personen man talar om eller talar till. Det bör nämnas att *anata* och *anta*, som tidigare nämnts, inte är pronomen lämpliga att använda gentemot personer man vill visa respekt. Istället bör namn med artigt suffix användas, till exempel: *san* eller *sama*, eller personens titel: *sensei* (lärare, doktor, mästare) eller *shachou* (direktör).

Inledningsvis påpekar Ide och Yoshida (2001) att artighet är ett sätt att undvika potentiella konflikter människor emellan genom att ta hänsyn till andra på både ett verbalt och icke-verbalt vis. Ide och Yoshida (2001) påstår att kvinnors användande av hyperkorrekt keigo beror på att frekventa tillfällen som krävt högre lingvistiska former har tömt ur det artiga språket dess artighet, på så vis inser inte kvinnor den egentliga artighetsgraden av vissa former, och måste ständigt ta till artigare former. Ide och Yoshida (2001) talar om en gemensam kunskap om situation och språkbruk som skapar en kommunikativ kompetens, vilket betyder att mottagaren kan tolka det sociala avseendet av de lingvistiska formerna då de yttras i enlighet med situationen. Detta innefattar en kulturell förståelse eller en förutsättning om samhället i vilket språket används. På så vis speglar en viss språklig användning talarens identitet som en medlem i samhället. Vidare påstår Ide och Yoshida (2001) att det skapar en trygghet för både talaren och mottagaren om de båda anpassar sig till språkets regler och visar en gemensam kunskap om hur det ska användas.

Det finns även andra lexikala skillnader mellan manligt och kvinnligt språk. Vulgära uttryck som *chikushou* (betyder egentligen odjur men används som ett svordomslikt uttryck som kan liknas vid *jäklar*) eller *kuu* (äta) istället för det neutrala *taberu* (Ide & Yoshida 2001), och fonologiska variationer såsom *kitanee* (smutsigt) istället för *kitanai* och *sugee* (oerhörd, förfärlig) istället för *sugoi* är huvudsakligen manliga uttryck (Inagaki 1988:557).

Interjektioner skiljer sig också mellan män och kvinnor påstår Inagaki (1988:557) och ger som exempel det kvinnliga milda *aramaa* (kära nån) i kontrast till det manliga intensivare $yoo\phi$ (hälsnings- eller känslouttryck). Han tillägger att män använder interjektioner oftare än kvinnor. Azuma (1997:87) hävdar dessutom att kvinnor utelämnar topicmarkören *wa* eller subjektmarkören *ga* oftare än män.

2.3 Japans genusbestämda språk genom tiderna

I detta avsnitt presenteras det japanska manliga och kvinnliga språket ur en historisk synvinkel. Många argumenterar att kvinnligt språk är en del av det japanska språkets natur, då det redan under Kamakura- och Muromachiperioden började etableras bland kvinnor och är en del av språket än idag (Sugimoto 1972:103-104).

Av Sugimoto (1972:96) förklaras det hur hovdamerna under medeltiden (ca 1086-1573) i sin slutna societet skapade förskönande uttryck för bland annat vardagliga företeelser som livsmedel och kroppsdelar. Till exempel sade de *ohiya* (vatten) istället för *mizu* och *kamoji* (hår) istället för *kami*. Det var som ett hemligt språk som spred sig successivt till den lägre klassen i samband med den sociala omstörtningen som skedde under Muromachiperioden (Sugimoto 1972:97). I och med att den lägre klassen övertog den styrande positionen i samhället antog de även överklassens språkbruk, vilket resulterade i att de förut uteslutande kvinnliga orden blev en del av det japanska språket i allmänhet och också började användas utav män (Sugimoto 1972:97-98).

I Inagaki (1988:561) står det skrivet om ett annat språk som skapades i kvinnokretsar; *yuurigo*, glädjeflickors språk, som utgjordes av specifika satsfinala former, pronomen och vokabulär (troligtvis under Edoperioden, då stadskulturen blomstrade). Några karakteristiska satsfinala former är *arinsu*, *omasu*, *zansu*, *zamasu* (artiga former av *iru* och *aru*, att existera). Som pronomen användes bland annat *wachiki* som personligt pronomen i första person singular, och bland annat *konan* som personligt pronomen i andra person singular (Inagaki 1988:561). Enligt Inagaki (1988:561) skapades det för det första för att dölja accenten som flickorna från landet hade, och för det andra för att skapa en viss stämning i bordellkvarteren. Utifrån ovanstående fakta konstaterar Inagaki att bordellspråket var början till ett gemensamt och allmänt språk, och tillägger att glädjeflickornas språk spred sig till överklassen i samband med att de gifte sig med Meijitidens politiker.

Sugimoto (1972:98) framhåller vikten av hur språket utformar folk, i samband med det kvinnliga språkets utformning under Edoperioden och hur hårt anknutet det var till uppförande. Däremot menar Kinsui (2003:138) att om man tittar i *Ukiyoburo* från just Edotiden så syns nästan ingen skillnad i det lägre samhällsskiktet mellan manligt och kvinnligt tal. Däremot nämner han att överklassens döttrar skickades till krigarfamiljer som lärlingar för att lära sig korrekt tal från flickorna där, vars språk sades härleda från hovdamernas språk (*nyouboukotoba*).

Det kvinnliga språket fick nytt liv under Meijitidens moderniseringsprocess, då det japanska språket som innan bestått av heterogena dialekter skulle standardiseras. Detta skedde delvis genom litteratur som skrevs utifrån begreppet *genbun'itchi* (överensstämmande tal- och skriftspråk), där den fiktiva kvinnan fick tala på det sätt som fram till idag anses vara japanskt kvinnligt språk. Genom tidskrifter och romaner skrivna enligt *genbun'itchi* spred Meijitidens författare det kvinnliga språket, som enligt Inoue (2002:411) inte hade någon autentisk talare. Det språk, menar hon, som låtits representera det moderna kvinnliga språket var det vulgära språket som dåtidens skolflickor talade och det var inte förrän det blivit "displaced, grafted, quoted, recycled, and circulated in the network of newly available representational genres and media" som det blev upphöjt till japanskt kvinnligt språk (2002:411). Detta är ett exempel på språkmanipulation och ett konstruerande utav könsroller inom ett samhälle. Ett intressant faktum i detta konstruerande av kvinnan är hur geishorna, som ansågs vara experter inom de kvinnliga konstarterna, ofta fick observera de manliga kabukiaktörerna för att lära sig hur man bäst framför kvinnlighet (Eckert, McConnell-Ginet, 2003:328).

Angående det manliga språket finns det inte lika mycket skrivet. Kanske beror det på att det betraktas som standardspråk och på så vis har kvinnornas språk hamnat i fokus som ett alternativt språkbruk. Kinsui (2003:106-124) inleder historien bakom det manliga språket med studentspråkets uppkomst under meijiperioden, och beskriver det såsom följer. Studentspråkets talare (dvs. studenterna), som samlades i Tokyo, var inte alltid studerande vid en skola utan somliga jobbade i väntan på en studiemöjlighet eller anställning. Till slut kom dessa män att bli Japans framtida ledare inom den politiska, finansiella och akademiska världen, därför var deras språkbruk vaggan till de japanska ledarnas språk. Typiska element för detta språk var pronomina *boku* (jag) och *kimi* (du) och hjälpverbet *-tamae* (indikerar begäran eller befallning), men även element som kanske genom studenterna från västjapan blev modeord, det vill säga verbet *oru* (att vara) därtill hjälpverbet *-teoru* (indikerar pågående handling eller tillstånd) och även negationsmarkör *-n*. Under slutet av 1800-talet dök *kimi* och *boku* upp i läroböcker och fick fotfäste som standardspråk och spred sig till manliga ungdomar (hädanefter ungdomar). Fram till efterkrigstiden kunde man se ungdomshjältar i serier och romaner använda *boku*. Kort därpå förändrades bilden av hur en hjälte skulle vara. För att representera dessa nya, vilda och kamplystna hjältarna i litteraturen fick de använda *ore* för att hänvisa till sig själva. Därefter blev *boku* ett pronomen som representerade ordentliga och veka personer, beskyddade i hemmet.

Som vi sett skiljer sig genusbestämt språk åt från period till period, men även från krets till krets. De kvinnliga elementen i hovdamernas språk bestod utav olika lexikala enheter skapade

för att försköna språket. Dessa på den tiden uteslutande kvinnliga orden spred sig till den lägre klassen, därefter vidare även till män och kan återfinnas i det allmänna japanska språket även idag (Sugimoto 1972:96). Det språk som under edoperioden talades av glädjeflickor bestod däremot utav speciella satsfinala former, men även speciella pronomen och vokabulär (Inagaki 1988:561). Sugimoto (1972:92) menar att man förmodligen har åtskiljt manligt och kvinnligt språk sen gammalt. Det bör tilläggas att skriftsystemet hiragana kallades förr i tiden för *onnade*, kvinnohand (Sugimoto 1972:92), då det huvudsakligen användes av kvinnor som då inte hade möjlighet att lära sig kanjitecken som män.

3. Bloggen

Jag ska i detta kapitel gå närmare in på bloggen och dess egenskaper, samt den datorförmedlade kommunikationens språkliga utformning och karaktärsdrag. I avsnitt 3.1 presenteras studier angående bloggen i allmänhet. I avsnitt 3.2 presenteras studier angående japanska bloggar med delvis anknytning till manligt och kvinnligt språk.

3.1 Bloggen i allmänhet

Det har diskuterats mycket om språkbruket på Internet och dess konsekvenser för språk i allmänhet. Crystal (2006:76-77) påpekar skillnaden mellan lingvistisk vägledning på Internet i kontrast med den riktiga världen (real world), då man på Internet jämt stöter på instruktioner om hur språket bör utformas, vilka ämnen man bör hålla sig till och vilket uppförande som gäller. Detta sker sällan i den riktiga världen (med undantag för militära eller rättsliga sammanhang, eller när man ska fylla i blanketter). Han menar att det beror på att vi hela livet lärt oss seder och bruk angående språk i verkliga livet och hur vi ska använda det i olika situationer.

I Crystal (2006:239-240) definieras en blogg som en webbapplikation som tillåter dess användare att skriva, visa och redigera inlägg när som helst, vilket dess ursprungliga beteckning *web log* indikerar. Han tillägger att det är ett system skapat för att publicera innehåll på en webbsida som ofta betraktas som en dagbok eller anslagstavla. Exempel på olika sorters bloggar är bland annat den privata bloggen som används för att informera omvärlden om ens privata aktiviteter, intressen och åsikter, och den korporativa bloggen som upprätthålls av en institution för att informera om dess verksamheter (Crystal 2006:240). Det tilläggs dock att den vanligaste bloggen är den privata, där en enda person förvaltar dess ämne och inriktning. Det är den sortens blogg som behandlas i denna uppsats.

Hur är då språket utformat i en blogg? Crystal (2006:245) talar om skriftspråk i ytterst naken form, det vill säga okorrigerad text som till skillnad från tidningsartiklar eller insändare inte gått igenom en redaktionsprocess. Han kallar denna text ämnad för offentlig konsumtion för *free prose*, fri prosa. Det är just på grund av detta som bloggtexten är intressant att

undersöka. Den avspeglar skribentens direkta språkanvändning och avspeglar delvis även skribentens sätt att tala. Man kan dock inte påstå att språket utformas likadant i alla bloggar. De kan till exempel behandla olika ämnen (sport, intressen, politik, programvaror, lagar, nyheter m.m.) vilket skapar skillnader i uttryck. Somliga skribenter använder noggrant ett formellt skriftspråk (Crystal 2006: 246) medan andra väljer att skriva såsom de talar. Georgakopoulou (2005) nämner följande angående datorförmedlad kommunikation:

In terms of textual features of CMC, it was argued that the focus has been on the relations of CMC with the prototypical style of speaking and writing. A consistent finding in this respect is that CMC discourses are hybrids of spoken and written stylistic features, adapted strategically and modified accordingly to suit various medium-specificities.

Det vill säga att synkrona kommunikationsformer som chat, troligtvis har mer talspråksliknande former än de asynkrona, till exempel e-post. En blogg är likt e-post asynkron och bör därför ha ett liknande språk som tenderar mer åt det skriftspråkliga hållet. Omfattningen av skillnaden är dock oklar.

Andra element som saknas i den datorförmedlade kommunikationen är prosodi och paralingvistik (bl.a. intonation, volym och gester) som är en viktig del i en muntlig konversation. Dock kan man på Internet betona ord genom att placera dem mellan asterisker (det *var* inte jag), visa att man skriker genom att skriva i endast versaler (DET VAR INTE JAG!) eller använda överdrivet många interpunktionstecken (Var det jag?????) (Crystal 2006:37). Crystal (2006:38) påpekar att räckvidden för sådana här sätt att uttrycka sig är begränsad och dessutom finns det inget fast system för hur de ska användas. Det kan lätt ske missförstånd.

Ett annat sätt att uttrycka en känsla är att använda en såkallad smiley eller emoticon (*emoji* på japanska, hädanefter emoticon/s), tecken som är hopsatta för att representera ett ansiktsuttryck (Crystal 2006:39), till exempel:

:-) eller 8D eller (´▽`)

De två första skall läsas från sidan, det vill säga om man lägger huvudet på sned mot vänster axel. Den sista varianten är desto vanligare i Japan. Dessa används för att ersätta de gester och känslouttryck vi använder naturligt i konversationer öga mot öga.

Crystal (2006:240-241) nämner även vikten av länkar för en blogg. Både permalänkar och hyperlänkar placerar dess innehåll i ett praktiskt nätverk, medan bloggen i sig placeras i ett nätverk med andra bloggar, och desto större nätverk den tillhör desto större inflytande och auktoritet har den. Det bör tilläggas att fastän man kan begränsa sina läsare till en viss krets genom vissa funktioner eller inställningar, så är bloggen oftast öppen för allmänheten och Crystal påpekar att man inte bör lägga ut information man inte är beredd att försvara i rättssalen (2006:242).

Stefanone och Jangs undersökning (2007) som tar upp "variables related to the use of personal-journal style blogs for interpersonal goals", antyder att bloggen används som en mellanmänsklig kommunikationskanal. Deras undersökning är begränsad till bloggar som påminner om den klassiska dagboken och resultatet antyder att bloggen används som ett medel för kommunikation mellan starka kontakter. Den visar även att skribenter som är utåtvända och identitetsavslöjande (själavslöjande) i sitt skrivande kommunicerar genom sin blogg för att upprätthålla relationer till människor de har kontakt med både genom kommentarer på bloggen och i verkliga livet.

Som vi vet är bloggen oftast offentlig, och skribenten har förmodligen detta i åtanke då hon skriver. I Okamoto (2007:8-9) diskuteras bland annat bloggskribenters sätt att framställa sig själv och först behandlas självavslöjande, vilket sägs förekomma i olika grad i bloggar även gentemot okända personer. Detta skiljer sig från konversationer öga mot öga, då det vanligtvis är opassande att tala om mycket privata saker med personer man inte känner. En annan företeelse är självuppvisning som är möjligheten att framställa sig själv fördelaktigt genom att kontrollera den information som överförs (Andou 1994, presenterat i Okamoto 2007:9). Emotionell information kan med fördel kontrolleras på Internet på grund av den asynkrona kommunikationen och känslouttryck begränsade till tecken, vilket även ger möjligheten att visa en falsk identitet (Okamoto 2007:9).

3.2 Den japanska bloggen

Den japanska bloggen skiljer sig förmodligen inte anmärkningsvärt från de bloggar vi sett definieras i avsnitt 2.4.1. I en undersökning gjord 2007 av Technorati visade sig japanska vara

det språk som dominerade bloggvärlden med 37 %, tätt följt av engelskan med 33 % (Sifry 2007).

Enligt en undersökning i Nishio (2007:19) angående bloggkommunikationens kännetecken visar en jämförelse mellan 4 stycken bloggar, varav två kvinnliga och två manliga skribenter, att kommunikation med läsarna skedde till nästan 100 % i två av fallen (en man och en kvinna, universitetsstuderande) och 76 respektive 32.6 procent i de två andra (anställda). Däremot skedde det sällan kommunikation bloggläsarna emellan och skribenten stod därför i centrum för det diskuterade ämnet och fick full uppmärksamhet (Nishio 2007:21).

En annan intressant företeelse är inte bara att de fysiska avstånden tillintetgörs, utan även sociala skillnader överskrids genom bloggkommunikationen. Detta framgår i Nishio (2007:23) där det bland annat observerats kommunikation genom bloggkommentarer mellan ett butiksbiträde och en stamkund. Mer om detta förtäljer inte artikeln, men ett exempel på hur kommunikationen var utformad hade gett en tydligare inblick i hur deras relation överskred deras sociala ställning.

Ogino (2007), som jag tidigare nämnt i kapitel 1, har undersökt vilka lexikala enheter som förekommer tillsammans med genusbestämda pronomen (*atashi*, *ore* och *boku*) i bloggar för att ta reda på vilka ord och uttryck som används mer av män respektive kvinnor. Han kommer bland annat fram till att ordet *ofukuro* (sin egen mamma) används mest av män, medan interjektionen *aramaa* (kära nån) används mest av kvinnor, vilket stämmer överens med normen. Oginos syfte är dock inte samma som denna uppsats, och hans resultat har inte utgjort någon grund för min undersökning. För övrigt är det möjligt att hans undersökning gett missvisande resultat då manliga pronomen kan användas av kvinnor och tvärtom, vilket min undersökning visar exempel på.

4 Metod och material

I detta kapitel ska jag presentera metod och material, samt de kategorier jag valt som grund för bedömning av genusuttryck. Jag vill även ge en inblick i mitt tillvägagångssätt för urval utav målgrupp.

4.1 Material

Ameba är ett Internetmedium som erbjuder bland annat en avgiftsfri bloggservice (<http://ameblo.jp/>) och Internetmötesplats. De kan stoltsera med över 20 000 000 användare i månaden (endast räknat persondatoranvändare), och erbjuder dessa en möjlighet att uppdatera och läsa bloggar både genom mobiltelefon och genom persondator. Utöver detta har de även ett stort antal bloggar tillhörande artister och kändisar (Cyberagent 1998-2009).

Hemsidan ger en möjlighet att kategorisera sin egen blogg beroende på bland annat genre, sin egen ålder och sociala status. Detta skapar en möjlighet att söka bloggar tillhörande en viss kategori. Man kan till exempel välja kategori baserat vilken årskurs man tillhör, vilket yrke eller personlighet man har, vilket husdjur eller hobby man väljer att skriva om eller ens livsstil.

En undersökning presenterad i Chiba (2007: 39) genomförd av Notsuke-sougou-kenkyuusho Buroguchousa-chiimu (Notsukes generella bloggundersökningsgrupp) (2006:120) visar att cirka 42 % av skribenterna är män och övriga 58% är kvinnor vilket tyder på en relativt jämlik fördelning. Däremot gör den ständiga cirkulationen av nya skribenter och upphörande bloggar att dessa siffror under en kort tid lätt kan skifta. Dock är hemsidan inte specialiserad till vare sig män eller kvinnor, vilket bör resultera i fortsatt jämlik fördelning av båda könen.

4.2 Urval

I min undersökning har jag genom nyckelord begränsat mig till en viss åldersgrupp av skribenter, och utifrån dessa valt ut 14 bloggar, varav 7 har kvinnliga skribenter och 7 har manliga skribenter. Det nyckelord jag valt att utgå ifrån är *heisei-umare* (födda under Heiseiperioden; den nuvarande perioden med start den 8 januari 1989) då det är den yngre generationens språk jag valt att undersöka. Skribentens exakta födelseår framgår inte i alla bloggar, men 11 av 14 fall visar att födelseåren ligger mellan 1989-92.

De bloggar som tillhörde min valda kategori visade sig i en lista med bloggarnas titel och skribentens namn eller alias. Utifrån denna lista valde jag slumpmässigt ut 14 bloggar som blev objekt för min undersökning. Ett huvudsakligt kriterium var att bloggarnas innehåll skulle vara av dagboksstil. De bloggar jag valde att undvika var de som huvudsakligen bestod av bilder eller där varje inlägg inte bestod av mer än en fras med tillhörande emoticon. Bloggar som inte var öppna för allmänheten utan krävde medlemskap valde jag att undvika på grund av att skribenten tydligen anser sin blogg vara privat. Självklart har jag sett till att skribentens kön framgått i deras presentation.

4.3 Kategorier för undersökning

I avsnitt 2.2 presenterade jag några av de företeelser som skiljer sig mellan manligt och kvinnligt språk. I och med att vi har att göra språk vars kapacitet är begränsat till ett tangentbord och en skärm har somliga faktorer av genusbestämt språk fått uteslutas. Tonläge är till exempel svårt att uttrycka i skrift. De kategorier jag valt att undersöka i är satsfinala partiklar, pronomen och artigt språk och ordval. Ordval och artigt språk kommer att presenteras som en och samma kategori då jag räknar valet mellan artig och vardaglig form som ett ordval.

I min undersökning kommer jag att använda den uppdelningen av satsfinala partiklar som tablå 1 visar, dock med modifikationer. Partikeln *kana*, som används när man frågar sig själv någonting, placeras under den neutrala kategorin då åsikterna om dess tillhörighet skiljer sig. Ett självständigt *no* som yttras i ett påstående betraktar jag som feminint i enlighet med

Azuma (1997:85) som hävdar att den satsfinala partikeln *no* används av båda könen i en frågesats, men är en kvinnlig partikel då den används i ett påstående. Raderad kopula, det vill säga en sats som avslutas rakt av med ett substantiv (exempelmening 13, kopulan placerad inom parentes), kommer jag inte att räkna som en satsfinal partikel då där fysiskt sett inte existerar någon partikel alls.

(13) Sore wa unagi (*da*)

Det där är en ål.

Dessutom används det ofta i dikter och i skriftspråk, och kan inte relateras till endast kvinnligt språk som tablå 1 visar.

Tabell 1 visar personliga pronomen i första person såsom jag kommer att betrakta dem. I brist på direkt kommunikation i bloggar blir pronomen i andra person överflödiga och tas därför inte upp i undersökningen.

Angående artighet har jag valt att först undersöka om inläggen skrivits konsekvent i vardaglig stil eller i artig stil. Med artig stil syftar jag på addressee honorifics, som kan tillämpas oberoende av de andra artighetsformerna. Referent honorifics, ödmjuka former och *bikago* (förfinat språk) presenteras separat med exempelmeningar när jag vill att de ska uppmärksammas, likaså specifikt ordval.

4.4 Metod

Jag vill betona att jag i denna undersökning har som syfte att göra en jämförelse med genusspråksnormen, och inte med hur språket i praktiken används. Det är känt sedan tidigare att kvinnor och män inte konsekvent använder de ord som de enligt genusunormen bör använda, därför väljer jag att undersöka hur detta ter sig, inte i konversationer öga mot öga, utan i bloggar som är skriftlig datorförmedlad kommunikation. I kapitel 5 kommer jag att presentera de upptäckter av genusspråksbrott och delvis de tillfällen då genusspråksnormen följs. De uttryck jag vill uppmärksamma presenteras med exempelmeningar citerade från blogginläggen.

Insamling av blogginlägg skedde mellan den 2 och 6 november 2009. Det resulterade i 2 inlägg från varje skribent, med undantag för en man och en kvinna ifrån vilka jag valde att undersöka 4 inlägg var på grund av att textmängden per inlägg var betydligt mindre än de övriga skribenternas och gav endast en svag överblick i deras språkanvändning. Det resulterade i totalt 32 inlägg, varav 16 kvinnliga och 16 manliga. Varför jag valt att undersöka mer än ett inlägg per skribent beror på att jag ville försäkra mig om att språket de använde var konstant och inte bara en tillfällighet. Jag har inte som mål att undersöka emoticons, om de inte utgör en viktig del av hur texten bör tolkas. Till exempel om uttrycket ska tolkas som ett skämt kanske det indikeras med en emoticon. Emoticons i form av ikoner har inte kopierats korrekt och kan inte beaktas. De kvinnliga bloggarna numrerade jag F1-F7 och de manliga M1-M7 för att inte avslöja alias eller namn men ändå kunna skilja dem åt. Det är så de kommer att benämnas härnäst. I varje inlägg har jag undersökt de tre punkter jag presenterat i föregående avsnitt: satsfinala partiklar, pronomen och artig språk och ordval.

Tablå 1 visar de partiklar jag undersökt, med undantag för raderad kopula och tillägg av *kana* som neutral partikel. Jag har för varje bloggskribent undersökt antal satsfinala partiklar och presenterar de med en tabell i avsnitt 5.2, uppdelad i neutrala, maskulina och feminina partiklar.

Tabell 1 som visar distinktion mellan olika pronomina har visat sig otillräcklig då skribenterna använder fler sätt att hänvisa till sig själva än tabellen presenterar. För det första används det personliga namnet eller alias i större utsträckning än jag hade förväntat mig. Tillika används suffix på det egna namnet eller alias, och även på *boku*. För det tredje har jag funnit former som sällan används i dagligt tal och därför inte förekommer i tabell 1. Mer om detta diskuterar jag i kapitel 5 i samband med resultatredovisningen där jag genom en tabell presenterar på vilket sätt varje skribent valt att hänvisa till sig själv.

Angående artighet har jag först och främst kontrollerat huruvida enskilt blogginlägg konsekvent består av artig stil (addressee honorifics), enkel form eller om båda formerna förekommer. Genomgående artig stil kan bero på skribentens avsikt att kommunicera direkt med sina läsare, medan enkel stil kan uppfattas dagbokslikt som en inre monolog. Vidare undersöker jag förekomsten utav referent honorifics, ödmjukt språk och speciellt ordval. Om inläggen är skrivna enligt genuspråksnormen bör kvinnor använda artigare former och välja ett ödmjukare ordval än män gör.

5 Resultat av undersökningen

I följande kapitel ska jag presentera resultatet av min undersökning. Inledningsvis i avsnitt 4.1 presenterar jag användning av personliga pronomen i de 32 inlägg jag undersökt. Därefter i avsnitt 4.2 vill jag presentera satsfinala partiklar. I avsnitt 4.3 går jag igenom artigt språk och hur det hanteras utav bloggskribenterna, samt genusrelaterade lexikala enheter.

5.1 Pronomen

Tabell 2 Fördelning av pronomina, första person singular

Blogg	eget namn/alias	<i>atashi</i>	<i>watashi</i> <i>watakushi</i>	<i>boku</i>	<i>ore</i>	<i>oira</i>
F1						
F2	X					
F3		X				
F4	X					
F5	X			X		
F6			X			
F7	X					
M1					X	
M2					X	
M3						
M4					X	
M5						X
M6					X	
M7				X	X	

Inläggen visar olika sätt att hänvisa till sig själv, vilket tabell 2 visar. Jag vill dock påpeka att det inte nödvändigtvis förekommer pronomen i alla blogginlägg, vilket F1 och M3 demonstrerar. Det är inte nödvändigt i japanskan att nämna att subjektet är en själv om man inte vill betona det.

Det första jag vill uppmärksamma är tillägget av de pronomen som inte förekom i tablå 1, det vill säga *eget namn/alias* och *oira*. *Oira* definieras i *Koujien* (2008) som ett manligt pronomen i likhet med bland annat *ore*. Huruvida användning av eget namn istället för pronomen skall räknas som manligt eller kvinnligt är oklart, men utifrån tabellen ser vi att utav de bloggar som utgjort material för min undersökning används de endast av flickor. Exempelmening (14) visar en fras från F2 där inte bara pronomenet blivit utbytt mot personens förmodade alias, utan även en nominativ- eller ämnespartikel verkar ha utelämnats vilket Azuma (1997:87) påstår kvinnor gör mer än män.

(14) [namn] 好きです
[namn] suki desu
[namn] tycker om den

Om man ska jämföra med det svenska språket kan det anses lite barnsligt att hänvisa till sig själv på detta vis. Man kan anta att skribenten vill framstå som gullig.

Utifrån tabell 2 ser vi att det bara är F3 som använder det kvinnliga *atashi* och bara F6 det neutrala *watashi/watakushi*¹. Vi ser även att ingen utav de manliga skribenterna väljer att använda *watashi* eller *watakushi*, även då det är neutralt. Istället föredras de båda manliga *ore* och *boku*. Exempel (15) är en mening från F3s blogg där *atashi* används. Inlägget förtäljer hur en kompis tog kontakt med henne samtidigt som hon själv hade tankar på att höra av sig till kompisens. Detta sätt att hänvisa till sig själv hade jag förväntat mig vara vanligare bland unga kvinnor då det är ett pronomen man ofta hör från unga kvinnor i japansk media (television m.m.).

(15) あたしも連絡しよおとってたからね
Atashi mo renraku shiyoo to omotte kara ne
Jag tänkte ju också att jag skulle ta kontakt

Boku används av två skribenter varav den ena är flicka. I exempelmening (16) presenterar jag en mening från F5 där *boku* används, detta är anmärkningsvärt då skribenten är en kvinna och

¹Det bör dock nämnas att F6 skriver sitt pronomen i kanji (私) vilket ger möjlighet till ett antal olika läsningar som *watashi/watakushi* redan indikerat, men detta tecken kan även läsas *atashi* och *atakushi* för att nämna några. Däremot skrivs *atashi* eller *atakushi* vanligtvis med hiragana (fonetisk skrift), därför läses kanjit oftast *watashi* eller *watakushi*.

pronomenet manligt. Inledande i inlägget frågar hon sig vad Cinderella (askungen) är, men kontexten är obegriplig för personer med få kunskaper om bloggvärlden. Troligen syftar Cinderella på *shinderera-peta*, där *peta* som syftar på en funktion som tillåter läsare att visa bloggskribenten att de besökt deras blogg. När en *peta* sker kl 00:00 kallas det för *shinderera-peta*, vilket möjligtvis exempelmening (16) syftar på.

(16) 僕にはシンデレラ様なんか来ないよっ

Boku ni wa shinderera-sama nanka konai yoφ

Det är ju inte som att det kommer någon Cinderella till mig precis

Dessutom märker vi att *boku* inte används ofta utav män trots att det är en manlig form. Istället favoriseras *ore*. Däremot har jag inte funnit *ore* alls bland de kvinnliga skribenterna. I M7s fall används både *ore* och *boku*, men vid *boku* fäster han suffixet *chin* som enligt *Koujiens* (2008) är ett suffix man fäster på substantiv som betecknar personer eller personers namn, och uttrycker tillgivenhet och lätt förakt. I det här fallet nämns det i samband med ett pronomen, dessutom hänvisar han till sig själv. Därför är det mindre tänkbart att det överensstämmer med *Koujiens* (2008) definiering. Enligt en japansk informant är *boku-chin* ett lite komiskt uttryck, och ger ett barnsligt intryck. Exempelmening (17) demonstrerar M7s användning av *boku*.

(17) んじゃスイパラで僕ちん見つけてください

Nja *suipara* de *boku-chin* mitsukete-kudasai

Ja i så fall, sök upp mig på *suipara* (troligen en butik.)

När M7 inte använder *boku* använder han *ore* som i exempelmening (18), som även avslutas med den manliga partikeln *zo*. Man kan säga att båda elementen förstärker uttalandet, som var ett svar på en kommentar angående hans kvinnliga vän och hur söt hon var.

(18) 俺だって負けないぞ

Ore datte makenai zo

Jag ska inte vara mycket sämre

Vi märker att mening (17) och (18) skiljer sig både i kontext och i styrka. Exempelmening (17) uttrycker ett önskemål och därtill ett artig sådant, medan mening (18) är ett påstående med stark betoning.

I exempelmening (19) ser vi M5s användning av *oira*. För att försäkra mig om att detta inte var en tillfällighet inspekterade jag tidigare inlägg. Vad *oira* ger för effekt till skillnad från det vanligare *ore* är oklart, men som sagt ger *oira* precis som *ore* ett manligt intryck.

(19) しかしオイラはそんな間違いをしません！！

Shikashi *oira* wa sonna machigai o shimasen!!

Hursomhelst gör inte jag såna misstag!!

I exempel (19) används *oira* i en mening avslutad i artig form vilket inte är på något sätt omöjligt. Hursomhelst ger användning av artig form ett mildt intryck, medan *oira* ger ett ohysat intryck. Skribenten vill kanske framstå som manlig samtidigt som han vill visa respekt mot sina läsare. Jag kommer att gå närmare in på M5s artighetsformer i avsnitt 5.3.

5.2 Satsfinala partiklar

Satsfinala partiklar skiftar både i form och i frekvens mellan de olika bloggarna. Tabell 3 visar fördelningen av neutrala (N), maskulina (M) och feminina (F) partiklar från de inlägg jag undersökt. Jag vill inte lägga vikt på antalet partiklar då partikelmängden beror på inläggens textmängd, och om inlägget är skrivet i talspråksaktig eller i skriftspråksaktig stil. Till exempel förekommer de inte alls i formellt skriftspråk. F7 däremot saknar helt satsfinala partiklar fastän hon inte använder ett jätteformellt språk.

Tabell 3 visar att det är huvudsakligen, men inte uteslutande, män som använder manliga partiklar då de förekommer i 6 stycken manliga bloggar men bara i 3 kvinnliga. De kvinnliga partiklarna är dock genomgående mindre populära. De förekommer endast i en kvinnlig blogg.

Tabell 3 Fördelning av neutrala, maskulina och feminina satsfinala partiklar i enskild blogg

	N	M	F
F1	2		
F2	6		
F3	11	3	8
F4	3	1	
F5	6		
F6	2	2	
F7			
M1	2	4	
M2	5	1	
M3	3	2	
M4	9	4	
M5	2	1	
M6	3		
M7	87	9	

Även då F3 är den enda kvinnliga skribenten med kvinnliga partiklar visar det sig att hon också använder manliga partiklar. (20a) visar en mening från F3 med den manliga partikeln *zo*, och (20b) visar den enda meningen bland materialet med den feminina *wa*. Detta *wa* är troligen men inte nödvändigtvis kvinnligt, då det enligt McGloin Hanaoka (1993:121) finns ett manligt *wa* fast med annorlunda betoning.

(20a) もっともっと頑張るぞおおお [ikoner för lång vokal]いゝゝ(´▽`)/!!!!

Motto motto ganbaruzoooo [ikoner för lång vokal] iゝゝ(´▽`)/!!!!

Jag ska kämpa på ytterligare/ännu ännu merゝゝ(´▽`)/!!!!

(20b) 先輩のアドバイスのおかげですわ [tre nedstämda ansikten]!!

Senpai no adobaisu no okage desu wa [tre nedstämda ansikten]!!

Tack vare råd från min senpai (=senior,överordnad) [tre nedstämda ansikten]!!

Om vi gör en återblick på föregående avsnitt ser vi att F3 var den enda flickan som använde det kvinnliga *atashi*. Vi märker att hon använder ett ledigt språk där inte bara de satsfinala partiklarna utan även graden av artighet skiftar beroende på innehåll. Mening (20a) demonstrerar betoning, och användning av enkel form tyder möjligtvis på en inre monolog till

skillnad från (20b) som möjligtvis riktar sig direkt till läsarna med användning av addressee honorifics.

Exempelmening (21) visar F6s användning av den manliga partikeln *sa*. För övrigt använder F6 det neutrala *watashi/watakushi* och använder inga feminina satsfinala partiklar.

(21) なんと.....底がなかったのさ.....

Nanto.....soko ga nakatta no *sa*

Vad i... där var ingen botten...

Den kvinnliga satsfinala partikeln *kashira* har inte upptäckts i någon av bloggarna. Istället har den neutrala *kana*, som bär på samma effekt, använts både utav männen och utav kvinnorna. Exempel (22) visar en *kana*-mening från M1. Tildetecknet indikerar förmodligen långt vokalljud, vilket förstärker känslan av talspråk.

(22) 今日は何を書こうかな～

Kyou wa nani o kakou *kana*~

Vad ska jag skriva om idag?

5.3 Artigt språk och ordval

Artigt och vardagligt språk blandas ofta i blogginläggen. Antalet inlägg som konsekvent använde vardaglig stil eller konsekvent artig stil skiljde sig inte mellan könen. 3 kvinnliga och 3 manliga inlägg skrevs genomgående i vardaglig stil och 3 kvinnliga och 3 manliga skrevs genomgående i artig stil. I de övriga 20 blandades vardaglig och artig stil. Trots materialets ringa storlek är detta resultatet likvärdigt med det Watanabe (2007:32) presenterar från en liknande undersökning, dock med ett material av hela 160 stycken inlägg. Watanabes resultat visar 18 % inlägg i artig stil, 16 % i vardaglig och 65 % i blandad stil. Mitt resultat visar 18 % i artig stil och 18% i vardaglig stil. I 62 % av inläggen användes blandad stil.

Något jag uppmärksammade tidigt var M7s användning av *bikago*, som har en kvinnlig nyans. Dock har många ord med artighetsmarkör *o*- blivit standardiserade och används

likvärdigt av alla, till exempel *onaka* (mage). *O-hanashi* i exempelmening (23) är ett av många förfinade ord från M7.

(23) まあ難しいお話はおいといてー！

Maa muzukashii *o-hanashi* wa oitotee!

Nåväl, lägg besvärliga diskussioner åt sidan!

O-gehin (oanständig) och *o-karada* (kropp) är andra exempel från samma skribent. Emellertid använder M7 även typiskt manliga uttryck som *meshi-kui* (ätande) och *umai* (gott). *Bikago* fann jag även i F4 i form av *o-soto* (utomhus). M6 använder *o-kyaku-sama* (besökare) vilket är artig men bör räknas som ett standardiserat uttryck, särskilt då inlägget är genomgående formellt och skribenten genom sin blogg informerar om en verksamhet där besökarna bör omtalas med artig form.

En annan annorlunda företeelse är den dubbelartighet M5 använder, vilket exempel (24) visar. Predikatet avslutas artig med *narimasu* (grundform: *naru*, att bli), men därefter kommer ytterligare en artighetsmarkör i form av *desu* (artig form av kopula *da*). Detta är ogrammatiskt. Kanske vill han genom dubbel artighet skapa sarkasm.

(24) こちょこちょしてやりたくなりますです

Kochokocho-shite yaritaku-*narimasu desu*

Jag skulle vilja börja kittla (honom)

Bland de kvinnliga skribenterna går det att finna lexikala enheter som räknas som manliga vilket exempelmening (25) från F5 visar. Enligt normen ska kvinnor använda det neutrala *taberu* och inte *kuu*.

(25) 食えるのっ??

Kueru noφ??

Går det att äta??

Önskemål uttrycks både i artig form (26) och i den mer vardagliga gerundformen (27), men även i den rent av oartiga imperativformen (28). Exempel (26) kommer från M2 och exempel (27) från F5, men en liknande fras användes av F2. Exempelmening (28) fann jag i ett inlägg

från M7 i ett svar till riktat till bloggans läsare. Vi ser här inga tydliga begränsningar i hur män och kvinnor uttrycker önskan. Dock fann jag inga imperativformer i de kvinnliga bloggarna, men på grund av materialets ringa storlek kan vi inte dra några slutsatser. Det bör tilläggas att jag endast fann en imperativform i hela materialet, det vill säga i M7. Däremot använder M7 även ödmjukt språk i form av *yomasete itadakimasu* (får äran att läsa).

(26) 仕事、学校、家事

皆さん頑張ってくださいね

Shigoto, gakkou, kaji

minasan ganbattekudasai ne

Allihop, gör ert bästa både på jobbet, i skolan och i hemmet.

(27) ペタしてね

Peta *shite* ne

Gör en peta

(28) はーやく 治れ〜い

Haayaku *naoreei*

Bli frisk foort

Hjälpverbet *yagaru* använder M4 för att visa förakt, i det här fallet mot sin egen moder i exempel (29).

(29) と歳に関係なくギャルっぽく言ってきやがりました

to toshi ni kankeinaku gyaru-ppoku itteki-yagarimashita

sa hon på ett tjejtigt vis utan hänsyn till sin ålder

I exempel (30) uttrycker M5 artighet mot sina katter i form av *O-* och *-sama*, och uttrycker sig ödmjukt i form av *o-verb-suru*. M5 är samma person som vi sett tidigare använda det manliga pronomenet *oira*.

(30) お猫様とお散歩しようかなと考え中

O-neko-sama to *O-sanpo shiyou* kana to kangaechuu

Jag funderar på om jag ska ta en promenad med katterna

Artigt språk används inte mer av vare sig kvinnor eller män. Artigheten verkar bero på vem skribenten riktar sig till, vilket har stor likhet med vardagligt talspråk.

6 Avslutande diskussion

I denna undersökning har jag undvikit att utgå ifrån statistik då det ibland kan ge en missvisande bild av hur språket i praktiken används. Jag ville istället gå närmare in på kontext och omständigheter kring genusbestämt språk i bloggar, och valde att begränsa mig till en viss målgrupp: ungdomar födda under Heisei-eran. Detta har förhoppningsvis gett ett smakprov på hur dagens japanska ungdomar utformar sitt bloggspråk. Det har dock varit svårt att tyda de uttryck unika för den japanska bloggvärlden, dessutom att översätta och avgöra meningarnas slut då det sällan förekommer punkt i inläggen.

Det är sedan innan ett faktum att skillnaden mellan manligt och kvinnligt språk krymper, och mitt resultat visar inte motsatsen. Det kvinnliga bloggspråket visar användning av manliga satsfinala partiklar, dock i lite mindre utsträckning än män. Artiga former används av både män och kvinnor och verkar bero huvudsakligen på individuella och kontextuella faktorer och inte på skribentens kön. Det som skiljer sig mest mellan män och kvinnor är pronomen, men vi finner en överlappning vad gäller *boku* som används både av en kvinna och av en man. En överlappning med det neutrala *watashi* hade varit mer trolig, kanske hade ett större material visat ytterligare överlappningar. Det finns en möjlighet att *boku* till slut kommer att betraktas som neutralt, om användningen utav kvinnor fortsätter eller till och med ökar. Historiskt sett har genusbestämt språk skiftat genom tiderna. Det är på så vis tänkbart att det även i nutid genomgår en successiv förändring.

Låt oss nu se det från en annan vinkel. En viktig faktor till genusbestämt språk är att män och kvinnor rörde sig i skiljda kretsar förr. Inte nog med att de hade skiljda arbetsuppgifter och roller, kvinnorna hade också mycket lägre status. I nutid däremot gäller inte samma strikta uppdelning. Det finns kvinnor på typiskt manliga positioner och män på typiskt kvinnliga positioner. Även om diskriminering är en väl använd term även idag så lever män och kvinnor under liknande omständigheter. Ur denna synvinkel sett är det kanske inte konstigt att skillnaden mellan manligt och kvinnligt språk krymper. Hursomhelst är ett helt neutralt språk förmodligen inget att vänta sig, genus är en vanlig företeelse i många språk.

Skribenternas språk är som sagt inte överväldigande genusbestämt, men vi kan ändå finna gemensamma tendenser för kvinnor respektive män. Kvinnor till exempel föredrar att använda sitt eget namn istället för pronomen, medan män föredrar det lite ohyfsade *ore*. Det används stereotypiska uttryck för att uttrycka en viss känsla eller skapa ett speciellt intryck i en viss kontext. Till exempel används manliga satsfinala partiklar även av kvinnor i

situationer då de vill betona någonting. Likaså skulle man kunna tänka att män använder kvinnliga satsfinala partiklar i de situationer de vill framstå milda, men så är inte fallet. Det kan bero på att de neutrala partiklarna är tillräckliga för ändamålet och männen då inte har anledning att använda de stereotypiskt kvinnliga. Dessutom riktas det förmodligen mer kritik män emellan mot en man som använder typiskt kvinnliga former, än vad det görs kvinnor emellan mot en kvinna som använder manliga former.

Språkets utformning kan också bero på individuella faktorer, därför undersökte jag vilken kategori skribenterna valt utöver *heisei-umare*. En teori är att de japanska ungdomarna hellre än att följa genusspråksnorm använder det språk de har gemensamt med sin sociala grupp. Både F5 som använder *boku* och M5 som använder *oira* kategoriserar sin blog som *V-kei* (Visual kei, ett speciellt mode som uppstod i början av 80-talet). Båda skribenterna går steget längre och väljer ett pronomen bryskare i förhållande till sitt eget kön. Det går inte att dra någon generell regel för detta då det inte är undersökningens syfte. Vi får heller inte glömma bort att olika dialekter kan ha olika värderingar vad gäller satsfinala partiklar och pronomen.

Jag har tidigare betonat talspråkighetsgraden i bloggspråket, och även diskuterat möjligheten av rollspråksanvändning. Att kunna kontrollera hur man framställer sig själv skapar möjligtvis en klyfta mellan hur skribenten fysiskt talar och hur de framställer sitt talspråk på Internet. Fastän bloggspråket på ytan ser ut att vara talspråk kan det vara ett fiktivt språk skapat av skribenten för ett speciellt ändamål, alltså fördelaktig framställning. Vi kan omöjligt veta om F5 i verkligheten använder *boku*, M5 använder *oira* eller om M4 verkligen skulle använda det bryska hjälpverbet *-yagaru*. Varje skribent skapar onekligen sin egen stil genom språket, men vi finner ingen strikt anpassning till vare sig manligt eller kvinnligt språk. Stilarna blandas i de flesta fall, och kan då och då uppfattas lite annorlunda eller excentriskt (t.ex. udda pronomen eller artighetsmarkörer). En undersökning om hur skribenterna talar i verkliga livet i jämförelse med hur dem framställer sitt språk på Internet hade gett större insikt i hur datorförmedlad kommunikation influerar språket, och inte minst det genusbestämda. Detta är något som kräver ytterligare forskning.

7 Avrundning

Mitt syfte har varit att undersöka hur bloggande ungdomar i Japan förhåller sig till det traditionella genusspråket. Jag har först och främst skapat mig en bild av hur det genusbestämda språket i Japan varit utformat från så tidigt som Heianperioden fram till nutid. Man kan konstatera att kvinnligt och manligt språk skiljts åt sedan lång tillbaka i tiden, dock finner vi skillnader i dess utformning från period till period.

Därefter har jag utifrån en nutida genusspråksnorm begränsat mig till 3 kategorier: pronomen, satsfinala partiklar och artighet och ordval. Dessa kategorier har jag undersökt i 14 stycken bloggar, varav 7 manliga och 7 kvinnliga. Användning av personliga pronomen är det som tydligast skiljer sig skribenterna emellan; kvinnor visar en tendens att använda sitt eget namn istället för pronomen, medan män favoriserar *ore*. Vi finner brott mot normen i form av en flicka som använder det manliga *boku*, dock väljer ingen man att använda vare sig neutrala eller kvinnliga pronomen. En ovanlig användning i form av *oira* har också observerats. Bland de kvinnliga skribenterna fanns endast en användare av kvinnliga satsfinala partiklar. Utöver används de manliga och neutrala partiklarna relativt jämlikt av alla 14 skribenter. Ingen skillnad observerades i antal inlägg skrivna i genomgående artig stil och genomgående vardaglig stil. Däremot fann jag frekvent användning av *bikago* utav en manlig skribent, och en ogrammatisk form av dubbelartighet i en annan.

Utifrån detta är det tydligt, inte att det kvinnliga språket avtar, utan helt enkelt att skillnaden mellan manligt och kvinnligt språk krymper. Detta kan bero på att vi i nutid lever under jämlika omständigheter i större utsträckning jämfört med förr. Jag hade även en teori om att datorförmedlad kommunikation skapar en möjlighet att använda ett såkallat rollspråk. Genom min undersökning har jag observerat vissa speciella uttryck som kan stärka denna teori, till exempel specifika pronomen och artighetsmarkörer.

Fördelaktig framställning på Internet skapar möjligtvis en klyfta mellan skribentens vardagliga språkbruk och språkbruket i bloggar. Huruvida bloggspråket skiljer sig från hur skribenterna i verkligheten talar kräver dock ytterligare undersökning.

Litteraturlista

Källor

Blogginlägg hämtade 091102 & 091106 från:
http://ranking.ameba.jp/gr_heisei

Litteratur

Azuma, Shouji, 1997: *Shakaigengogaku nyuumon: Ikita kotoba no omoshirosa ni semaru* (En introduktion till sociolingvistik: Att närma sig det intressanta levande språket). Tokyo: Kenkyusha.

Coulmas, Florian, 1998: Introduction. I: Coulmas, Florian (red.), *The Handbook of Sociolinguistics.*, Blackwell Publishing. (23.9.2009)
http://www.blackwellreference.com.ludwig.lub.lu.se/subscriber/book?id=g9780631211938_9780631211938

Crystal, David, 2006: *Language and the Internet*. 2 uppl. Cambridge: Cambridge University Press. (10.2009)
<http://www.lund.ebib.com.ludwig.lub.lu.se/EBLWeb/patron/>

Cyberagent, 1998-2009: Ameba (27.10.2009.)
<http://www.cyberagent.co.jp/ameba/>

Eckert, Penelope & McConnell-Ginet, Sally, 2003: *Language and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press

Georgakopoulou, Alexandra, 2005: Computer-mediated communication. I: *Handbook of Pragmatics online*. Utg. under red. av Jan-Ola Östman & Jef Verschueren. Rev. uppl. John Benjamin's Publishing Company. (10.2009)
<http://www.benjamins.com.ludwig.lub.lu.se/online/hop/>

Ide, Sachiko & Yoshida, Megumi, 2001: Sociolinguistics: Honorifics and Gender Differences. I: Tsujimura, Natsuko (red.), *The Handbook of Japanese Linguistics*. Blackwell Publishing. (23.9.2009)
http://www.blackwellreference.com.ludwig.lub.lu.se/subscriber/uid=768/book?id=g9780631234944_9780631234944

Inagaki Yoshihiko. 1988: *Joseigo* (Kvinnligt språk). I: Kindaichi, H., Hayashi, O. & Shibata, T (red) *Nihongo Hyakka Daijiten* (Encyklopedi över det japanska språket). Tokyo: Taishukan Publishing Company.

Inoue, Miyako, 2002: Gender, language, and modernity: toward an effective history of Japanese women's language. I: *American Ethnologist* 29.2. S. 392-422.

- Kawasaki, Kyoko & McDougall, 2003: Implications of Representations of Casual Conversation: A Case Study in Gender-Associated Sentence Final Particles I: *Sekai no nihongo kyouiku* (Japanskaundervisning i världen) 13. S. 41-55.
- Kinsui, Satoshi, 2003: *Baacharu nihongo Yakuwarigo no nazo* (Virtuell japanska, rollspråkets gåtor). Tokyo: Iwanami Shoten.
- Koujien (Vidsträckt trädgård av ord). 2008: Shinmura, Izumu (red.), 6 uppl. Iwanami Shouten.
- Loveday, Leo J., 1986: Japanese sociolinguistics; an introductory survey. I: *Journal of Pragmatics* 10. S: 287-326.
- McGloin Hanaoka, Naomi, 1993: Shuuji (Satsfinala partiklar). I: *Nihongogaku, gogatsu rinjizoukan* (Japansk lingvistik, maj extraupplaga), 12. S. 120-124.
- Nishio, Junji, 2007: Burogu no kakite (Bloggskribenten). I: *Nihongogaku* (Japansk lingvistik) 26.4. S. 16-25.
- Ogino, Tsunao, 2007: Burogu ni miru nihongo no danjosa (Skillnaden mellan mäns och kvinnors japanska i bloggar). I: *Nihongogaku* (Japansk lingvistik) 26.4. S. 58-64.
- Okamoto, Shin'ichirou et al., 2007: Burogu no kotoba (Bloggspråk). I: *Nihongogaku* (Japansk lingvistik) 26.4 S.4-64.
- Shibatani, Masayoshi, 1990: *The languages of Japan*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sifry, David, 2007: The State of the Live Web, April 2007. (21.11.2009.)
<http://www.sifry.com/alerts/archives/000493.html>
- Stefanone, Michael A. & Jang, Chyng-Yang., 2007: Writing for friends and family: The interpersonal nature of blogs. I: *Journal of Computer-Mediated Communication* 13.1, artikel 7.
<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/stefanone.html>
- Sturtz Sreetharan, Cindi, 2004: Students, *sarariiman* (pl.), and seniors: Japanese men's use of 'manly' speech register. I: *Language in Society* 33. S. 81-107.
- Sugimoto, Tsutomu, 1972: *Kotoba no bunkashi*. Tokyo: Ohfu.Co.LTD
- Watanabe, Fumio, 2007: Burogu no kotobazukai (Bloggspråket). I: *Nihongogaku* (Japansk lingvistik) 26.4. S. 26-33.